

СЕКЦІЯ 4.

ФІНАНСОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ НА МІКРО- ТА МАКРОРІВНЯХ

УДК 657

В.М. ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ТУРИСТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ОБЛІК

Сучасний кризовий стан економіки України змушує розвивати такі галузі, які здатні швидко, без здійснення значних капіталовкладень приносити високі прибутки. Досвід економічно розвинених країн дозволяє віднести до таких галузей туризм, який, своєю чергою, сприяє розвитку соціальної сфери. В основі туристичної діяльності лежить задоволення оздоровчих, пізнавальних та професійно-ділових прагнень туриста при постійному збільшенні доходів та відносному зменшенні витрат суб'єкта туристичної діяльності. Досягнення такої мети зумовлює необхідність правильної організації бухгалтерського обліку діяльності туристичного підприємства.

Питання діяльності туристичних підприємств та організаційних аспектів обліку дослідили такі науковці, як: З.А. Балченко, С.Я. Король, Ж.А. Богданова, О.С. Височан, О.М. Гончаренко, Г.В. Блакита, Н.О. Гура, Н.Б. Рошко та ін.

На організацію обліку туристичної діяльності в першу чергу впливає вид діяльності суб'єкта туристичної індустрії. Відповідно до Закону України «Про туризм» до суб'єктів, які здійснюють та/або забезпечують туристичну діяльність належать:

- туристичні оператори (туроператори) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, для яких виключною діяльністю є організація та забезпечення створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність із надання характерних та супутніх послуг, і які в установленому порядку отримали ліцензію на туроператорську діяльність.

Крім організації туру, туроператор забезпечує його реалізацію шляхом розміщення реклами, продажу путівки (ваучера), а також здійснення самої подорожі та організації обслуговування туристів на маршруті. Фірма-туроператор найчастіше є оптовим продавцем, який реалізує свій продукт посередникам – продавцям, тобто турагентам. Водночас туроператор може продавати путівки й самостійно безпосередньо споживачам туристичного продукту, тобто туристам.

- туристичні агенти (турагенти) – юридичні особи, створені згідно із законодавством України, а також фізичні особи – суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють посередницьку діяльність з реалізації туристичного продукту туроператорів та туристичних послуг інших суб'єктів туристичної діяльності, а також посередницьку діяльність щодо реалізації характерних та супутніх послуг.

Фірматурагент продає за певну винагороду тури фірми-туроператора на підставі укладеного між ними договору – агентської угоди. Турагент забезпечує рекламу турів, їх продаж і доставку клієнтів до місця початку подорожі, здійснює контроль якості обслуговування, збирає зауваження та побажання клієнтів.

- інші суб'єкти підприємницької діяльності, що надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування, екскурсійних, розважальних та інших туристичних послуг;

- гіді-перекладачі, екскурсоводи, спортивні інструктори, провідники та інші фахівці туристичного супроводу – фізичні особи, які проводять діяльність, пов'язану з туристичним супроводом, і які в установленому порядку отримали дозвіл на право здійснення туристичного супроводу, крім осіб, які працюють на відповідних посадах підприємств, установ, організацій, яким належать, чи які обслуговують об'єкти відвідування;

- фізичні особи, які не є суб'єктами підприємницької діяльності та надають послуги з тимчасового розміщення (проживання), харчування тощо [2].

Особливості організації бухгалтерського обліку діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг прямо пов'язані з визначенням поняття «туристичний продукт». Відповідно до статті 1 Закону України «Про туризм» під туристичним продуктом розуміють попередньо розроблений комплекс туристичних послуг, який поєднує не менше ніж дві такі послуги, що реалізується або пропонується для реалізації за визначеною ціною, до складу якого входять послуги перевезення, послуги розміщення та інші туристичні послуги, не пов'язані з перевезенням і розміщенням (послуги з організації відвідувань об'єктів культури, відпочинку та розваг, реалізації сувенірної продукції тощо) тобто послуги, спрямовані на задоволення потреб туриста під час його подорожі [2].

Визначаючи туристичну послугу коротко, слід зазначити, що вона являє собою доцільну діяльність із задоволення будь-якої потреби туриста.

Організація обліку у туроператорів та турагентів залежить від особливостей документального оформлення господарських операцій та здійснення розрахунків, можливості застосування спрощеної форми обліку (для туроператорів і турагентів, які не мають власної матеріальної бази). Вони можуть використовувати спрощений план рахунків та реєстри для малих підприємств. Щодо обліку доходів від туристичної діяльності, то існує два підходи до дати визнання доходу туристичної фірми в бухгалтерському обліку. Згідно з першим, дохід виникає на дату надходження коштів на поточний рахунок або до каси туристичної фірми як оплата за турпродукт. Більш правильним вважають другий підхід, згідно з яким дохід визнається тільки за датою закінчення туру.

Облік витрат ведеться згідно з П(С)БО 16. Витратами звітного періоду визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу власниками), за умови, що ці витрати можуть бути достовірно оцінені. Витрати визнаються витратами певного періоду одночасно з визнанням доходу, для отримання якого вони здійснені. Витрати, які неможливо прямо пов'язати з доходом певного періоду, відображаються у складі витрат того звітного періоду, в якому вони здійснені [1].

Невеликі туристичні фірми можуть вести облік тільки на рахунку 23 (не використовуючи рахунків 92, 93) або лише на рахунках класу 8. Санаторно-курортні заклади використовують рахунки 92 і 93. Серед витрат туристичної діяльності незначне місце посідають матеріальні витрати та витрати на амортизацію, особливо це стосується діяльності фірм-турагентів. Порядок обліку загальновиробничих витрат на рахунках бухгалтерського обліку визначається обліковою політикою підприємства.

Облікова політика суб'єкта туристичної діяльності повинна визначати рахунок обліку загальновиробничих витрат, порядок їх розподілу й списання наприкінці звітного періоду. Загальновиробничі витрати можуть у момент їх появи відразу відноситися в дебет рахунка 23 «Виробництво» або обліковуватись на рахунку 91 «Загальновиробничі витрати».

У другому варіанті вони списуються з кредиту рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» в дебет рахунка 23 «Виробництво» або в повному обсязі, або в сумі

розподілених постійних загальновиробничих витрат. Нерозподілені постійні загальновиробничі витрати списуються з кредиту рахунка 91 «Загальновиробничі витрати» безпосередньо в дебет рахунка 903 «Собівартість реалізованих послуг».

Організація аналітичного обліку за рахунками 23 «Виробництво», 91 «Загальновиробничі витрати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут» здійснюється за об'єктами витрат відповідно до прийнятої облікової політики підприємства. Рахунки класу 8 «Витрати за елементами» призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства за елементами протягом звітного періоду. Їх використання доцільне в двох випадках:

– для підготовки фінансової інформації для складання звітності за формою № 2 «Звіт про фінансові результати (сукупний дохід)»;

– для ведення бухгалтерського обліку витрат малих підприємств, які, відповідно до Закону України від 16.07.99 р. № 996-XIV «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні», мають дозвіл на ведення спрощеного обліку доходів і витрат.

Підводячи підсумки, варто зазначити, що під час організації бухгалтерського обліку туристичної діяльності слід враховувати:

- вид діяльності суб'єкта господарювання: фірма-туроператор чи фірма-турагент;
- що показником ефективності діяльності суб'єктів туристичної індустрії є кількість туристів, яким надано послуги;
- що процес виробництва послуги співпадає з моментом її споживання;
- що зміна якості туристичного продукту потребує чіткої організації обліку розрахунків за претензіями споживачів до якості послуг.

Список використаних джерел:

1. Грибова Л. Туризм: організація та облік / Л. Грибова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dtk.com.ua/show/1cid01916.html>. -6

2. Закон України «Про туризм» Закон від 15.09.1995 № 324/95-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/324/95>. -9

3. Момонт Т.В. Особливості організації бухгалтерського обліку підприємствами туристичної сфери / Т.В. Момонт // Вісник Житомирського державного технологічного університету. - Сер.: Економічні науки. - 2014. - №1(67). - С.34-40.

УДК 657

В.М. ГОЛОВАЧКО

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,

О.Є. ЗАЯЦЬ

студентка спеціальності «Облік і оподаткування»,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИТРАТ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Інноваційна спрямованість розвитку будь-якої галузі передбачає не лише створення умов для розвитку безперервного процесу пошуку і практичної реалізації нових науково-технічних, технологічних і організаційно-економічних рішень у межах діяльності підприємства, а й формування прозорих механізмів залучення інвестицій у галузь, що забезпечать фінансування модернізації та реконструкції, які проводяться.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>